

28 เมษายน

ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของบุคลากรทีมสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทอง

นางสาววัลลภา กิตติมาสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5206-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

121425938

RELATIONSHIP BETWEEN PERSONALITIES AND EMOTIONAL INTELLIGENCE OF
HEALTH PERSONNEL STAFFS OF ANGTHONG HOSPITAL

Miss Wallapa Kittimaskun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Mental Health

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5206-7

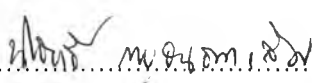
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของบุคลากร
ที่มรสุมภาพ โรงพยาบาลอ่างทอง
โดย นางสาววัลลภา กิตติมาสกุล
สาขาวิชา สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงดวงใจ กษานติกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงบุรณี กาญจนธวัช)

วัลลภา กิตติมาสกุล : ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของบุคลากร
 ทีมสุขภาพ โรงพยาบาลอ่างทอง (RELATIONSHIP BETWEEN PERSONALITIES AND EMOTIONAL
 INTELLIGENCE OF HEALTH PERSONNEL STAFFS OF ANGTHONG HOSPITAL)
 อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์นายแพทย์นิพนธ์ กาญจนธนาเลิศ. 128 หน้า ISBN 971-17-5206-7

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์
 ของบุคลิกภาพที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของบุคลากรทีมสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทอง และเพื่อศึกษาข้อมูล
 ส่วนบุคคล ภาวะสุขภาพจิต บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ของบุคลากรทีมสุขภาพในโรงพยาบาล
 อ่างทอง กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรทีมสุขภาพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลอ่างทองในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลขนาด
 ตัวอย่างจำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
 แบบสอบคัดกรองภาวะสุขภาพจิต แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ วิเคราะห์ข้อมูล
 โดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์กับตัวแปรโดย Unpair t-test, ANOVA
 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพจิต บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์โดย Pearson's Product

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างบุคลากรทีมสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทองที่ศึกษา จำนวน 365 คน
 เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วง 26-40 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีสูงสุด มีสถานภาพคู่ คิดเป็นร้อยละ 53.97
 โดยมีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 1 -10 ปี มีลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นระดับผู้ปฏิบัติ พบว่ามีบุคลิกภาพ
 ชอบแสดงตัว คิดเป็นร้อยละ 28.22 บุคลิกภาพที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 25.34 บุคลิกภาพ
 แบบอ่อนไหวทางอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 24.66 บุคลิกภาพชอบเก็บตัว คิดเป็น ร้อยละ 21.78 และพบว่า
 ความฉลาดทางอารมณ์ของบุคลากรทีมสุขภาพ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปกติ ยกเว้น ในกลุ่มอายุ
 26-60ปี ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับคะแนนเฉลี่ยปกติ องค์ประกอบย่อยความฉลาด
 ทางอารมณ์ด้านเก่ง แรงจูงใจและสัมพันธ์ภาพ องค์ประกอบย่อยความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขและพอใจชีวิต
 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยปกติ

บุคลากรทีมสุขภาพ อายุ 18-25 ปี มีภาวะสุขภาพจิตสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความฉลาดทาง
 อารมณ์ (r =.857)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ p<0 .01 เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส
 ประสบการณ์การทำงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีความเกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ภาพอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติ p<0.05 บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับระดับสูง (r =.655) บุคลิกภาพ
 แบบอ่อนไหวมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความฉลาดทางอารมณ์ (r =.591)อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ ระดับ p<0 .01

บุคลากรทีมสุขภาพ อายุ 26-60 ปี มีภาวะสุขภาพจิตสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความฉลาดทาง
 อารมณ์ (r =.962)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ p<0 .01 เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะงานที่ปฏิบัติ มี
 มีความเกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ p<0.05 สถานภาพสมรส ประสบการณ์
 การทำงาน มีความเกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ p<0.01 บุคลิกภาพแสดงตัวมี
 ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับระดับสูง (r =.475) บุคลิกภาพแบบอ่อนไหวมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ
 ปานกลางกับความฉลาดทางอารมณ์ (r =.527)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ p<0 .01

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
 สาขาวิชา สุขภาพจิต
 ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่อนิติ.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 นิพนธ์ กาญจนธนาเลิศ

##4575370130 MAJOR MENTAL HEALTH

KEY WORDS : PERSONALIES / EMOTIONAL INTELLIGENCE / HEALTH PERSONNEL STAFFER
WALLAPA KETTUIMASKUN : RELATIONSHIP BETWEEN OF PERSONALIES
AND EMOTIONAL INTELLIGENCE OF HEALTH PERSONNEL STAFFS
OF ANGTHONG HOSPITAL. THESIS ADVISOR : NIPATT
KARNJANATHANALERS,M.D., 128 pp. ISBN 974-17-5206-7

This research is a narrative research at a time has its objective to study relation between personality and emotional intelligence of healthy team personnels at Angthong Hospital As well as to study personal data, mental health, personality and emotional intelligence of healthy team personnels at Angthong Hospital. The samplings are 365 healthy team personnel working at Angthong hospital at the time of data collecting. The instrument are personal questionnaire, mental health status screening test form, personality test, emotional intelligence evaluation form. Data are analyzed with percentage, mean, standard deviation. Relation to variation in analyzed with unpair t-test, ANOVA. Relation among mental health status, personality, emotional intelligence with Pearson's Product.

The result revealed that the samplings of 365 healthy team personnel at Angthong hospital mostly were female between 26-40 years of age, bechelor's degree education, marriage, with 1-10 year work experience, having working status of operator, extraversion personality is 28.22% stability personality is 25.34%, neuroticism personality is 24.66%, introversion personality is 21.78%. It is also found that emotional intelligence of health team personnels had average scores higher than regular average scores except in the group of 26-60 years old whose emotional intelligence of good work had average scores equal to regular average scores. Component of emotional intelligence of good work, motivation and relationship, component of emotional intelligence of happiness of life had average scores lower than regular average scores.

Health team personnel of 18-25 years had positive related mental health in high level with emotional intelligence (R=.857) statistical significance p<0.01, sex, age, education, marital status, work experience. Type of work related to emotional intelligence of statistical significance p<0.05, extraversion personality had positive relation in high level (R=.655), neuroticism personalities had positive relation in medium level (R=.591) at statistical significance at p<0.01.

Health team personnel of 26.60 years had positive related mental health in high level with emotional intelligence (R=.962) statistical significance p<0.01, sex, age, education, type of work had related to emotional intelligence statistical significance of p<0.05. Marital status and work experience related to emotional intelligence of statistical significance p<0.01. Extraversion personalies had positive relation in medium level (R=.475). Neuroticism personality medium level to emotional intelligence (R=.527) at statistical significance of p<0.01

Department Psychiatry

Student's Signature

Field of study Mental Health

Advisor's Signature *Nipatt Karnjanathanalers*

Academic year 2003

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ เพราะได้รับความกรุณาและช่วยเหลือเป็นอย่างดี ในการให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่าอย่างยิ่งต่อผู้วิจัย และไม่อาจแสวงหาได้จากตำราใด ๆ ตลอดจนกำลังใจและความเมตตาที่มีต่อผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาของอาจารย์นายแพทย์ นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอพระคุณศาสตราจารย์ แพทย์หญิงดวงใจ กสานติกุล ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงบุรณี กาญจนฉวีลย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นรวมทั้งคณาจารย์คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้คำปรึกษาและให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและหัวหน้าฝ่ายการโรงพยาบาลอ่างทองที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนบุคลากรที่มสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทองทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่ให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถาม รวมถึงผู้อำนวยการและหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระยาที่ให้ออกาสและทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยได้มาศึกษาต่อ ตลอดจนขอขอบพระคุณหัวหน้าและเพื่อนร่วมงาน ดีกวดาลัยทุกท่าน ที่ให้ออกาสคอยดูแล ให้กำลังใจ ช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ตลอดระยะที่ศึกษาต่อควบคู่กับการปฏิบัติงาน

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และรับรู้ถึงความอดทน การช่วยเหลือและกำลังใจที่ดีจากเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่านในสาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอพระคุณและคุณพ่อ , คุณแม่ และน้องๆครอบครัวกิตติมาสกุล และคุณลุง คุณป้า ครอบครัวบ้านงาม ที่ได้คอยดูแลห่วงใย ให้กำลังใจปลอบโยนและช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้วิจัยให้มีความมุ่งมั่นอดทน มีพลังในการต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคทุกอย่างได้จนสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ที่มีอยู่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่คุณพ่อ คุณแม่ คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์.....	4
สมมุติฐาน.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์.....	8
ความฉลาดทางอารมณ์กับปฏิสัมพันธ์ของสติปัญญาและพฤติกรรม....	46
แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3	71
วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5	89
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลข้อเสนอแนะ.....	89
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผลการวิจัย.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	96
รายการอ้างอิง.....	97
ภาคผนวก.....	104
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	116

สารบัญตาราง

		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของบุคลากรที่มีสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทอง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์การทำงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	80
2	จำนวนและร้อยละของบุคลากรที่มีสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทอง จำแนกตามผลรวมของคะแนนภาวะสุขภาพจิต (Thai GHQ-30)	82
3	จำนวนและร้อยละของบุคลากรที่มีสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทองจำแนกตาม แบบบุคลิกภาพ	82
4	คะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยปกติความฉลาดทางอารมณ์ภาพรวม ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี เก่ง สุขและองค์ประกอบย่อยด้านต่างๆ จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	83
5	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทาง อารมณ์ ภาพรวม ของบุคลากรที่มีสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทองกลุ่มอายุ 18-25 ปีจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	84
6	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับความฉลาดทางอารมณ์ภาพรวม ของบุคลากรที่มีสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทองกลุ่มอายุ 26-60 ปีจำแนกตาม ข้อมูลส่วนบุคคล	85
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของภาวะสุขภาพจิตที่มีต่อความฉลาด ทางอารมณ์ของบุคลากรที่มีสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทองกลุ่มอายุ 18-25 ปี และกลุ่มอายุ26-60ปี จำแนกตามภาวะสุขภาพจิต.....	87
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของบุคลิกภาพที่มีต่อความฉลาด ทางอารมณ์ของบุคลากรที่มีสุขภาพโรงพยาบาลอ่างทองกลุ่มอายุ 18-25 ปี และกลุ่มอายุ 26-60 ปี จำแนกตามลักษณะบุคลิกภาพ.....	88

สารบัญญภาพ

	หน้า
1	โครงสร้างการทำงานของสมอง..... 20
2	ลักษณะของชายหญิงที่มี IQ และ EQ สูง..... 23
3	ลักษณะของการเรียนรู้ทางอารมณ์ของบุคคลเพื่อสร้าง EQ..... 23
4	จิตลักษณะ 3 ด้านของมนุษย์..... 47
5	กรอบแนวคิดโดยองค์รวมเกี่ยวกับกระบวนการหน้าที่ของจิต..... 48
6	ลักษณะมิติของบุคลิกภาพ 4 ประเภทของอิสเซน 58
7	บุคลิกภาพ 9 แบบ ตามทฤษฎีหลักนพลักษณ์..... 60